

اصول مدح خوانی

مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی

مقدمه :

انس با اهل بیت (ع) یکی از روش های تاثیرگذار تربیتی است و حرکت های جهادی بستر مناسبی برای ایجاد این ارتباط معنوی خواهد بود، کودکان، نوجوانان و جوانان عاشقانه در هیئت ها و جلسات آموزش مداحی شرکت می کنند و جهادگران می توانند با جلسات «مدح خوانی» و هیئت گامی بلند در تکامل فرهنگ معنوی منطقه بردارند.

جزوه ی ذیل «۱۲۸» نکته را در زمینه «روش مدح خوانی» - که طبق حروف ابجد برابر با نام مبارک امام «حسین» است، رابرای جهادگران بیان می کند تا متن جلسات آموزش مدح خوانی باشد:

۱. در مدح خوانی به «خدا» توکل کنیم.
۲. توسل به معصومان و کمک از آنان به ویژه حضرت فاطمه زهرا، امام حسین و حضرت مهدی علیهم السلام را فراموش نکنیم.
۳. از خاندان عصمت و طهارت با احترام یاد کنیم؛ مثلاً، برای مرد «علیه السلام» و برای زن «سلام الله علیها» را به کار ببریم.
۴. از خدا بخواهیم تا خاندان عصمت و طهارت به ویژه حضرت مهدی به جلسات مدح خوانی ما عنایت کنند و در این گونه مجالس تشریف بیاورند و چشمان گنه کار ما را به جمال دل آرای خویش نورانی بفرمایند.

۵. اگر به مدح خوانی علاقه داریم، از خاندان عصمت و طهارت به ویژه حضرت فاطمه زهرا، امام حسین و امام زمان علیهم السلام بخواهیم تا ما را در زمره مدح خوانان واقعی خود قرار دهند.

۶. مدح خوانی از نعمت هایی است که خداوند و خاندان عصمت و طهارت علیهم السلام به دوستان خود عطا می کنند. پس آن را دست کم نگیریم و کم ارزش نکنیم.

۷. می توانیم ثواب مدح خوانی خود را به معصومان علیهم السلام یا مراجع تقلید - رضوان الله تعالی علیهم - یا شهیدان و درگذشتگان یا پدر و مادر و فامیل یا همه مؤمنین و مانند آن هدیه کنیم.

۸. خواندن مدح را عبادت بدانیم.

۹. در هنگام مدح خوانی با طهارت و با نظافت باشیم.

۱۰. می توانیم پیش از مدح خوانی دو رکعت نماز بخوانیم و از خدا بخواهیم تا ما را در مدح خوانی موفق بدارد.

۱۱. شایسته است پیش از خواندن مدح جمله «یا ابا عبدالله ادرکنا» یا جمله «یا صاحب الزمان ادرکنا» یا جمله «یا فاطمه الزهرا ادرکینا» را از قلب خود بگذرانیم یا بر زبانمان جاری سازیم.

۱۲. پیش از مدح خوانی درباره آن فکر نماییم که چگونه آن را آغاز کنیم. چگونه آن را ادامه دهیم و چگونه آن را به پایان بریم و به طور کلی چگونه آن را بیان نماییم.

۱۳. مدح را با نام و حمد خدا، درود و صلوات بر پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم و ائمه معصومین علیهم السلام و بیزاری از

دشمنان آنان آغاز کنیم؛ مثلاً، بگوییم: «بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله رب العالمين، ثم الصلوة والسلام على سيدنا و نبينا ابى القاسم محمد و على اهل بيته الطيبين الطاهرين و لعنه الله على اعدائهم اجمعين من الآن الى قيام يوم الدين.»

۱۴. می توانیم مدح را با نام خدا و یاد صفات خدا آغاز کنیم؛ مثلاً بگوییم: «بسم الله الرحمن الرحيم، يا رحمان يا رحيم ...»

۱۵. پس از ذکر نام، صفات و حمد خدا و درود بر معصومان عليهم السلام می توانیم چند بیت شعر بخوانیم یا خاطره و داستانی را ذکر کنیم. سپس اصل مدح را بازگو نماییم.

۱۶. اگر شعر یا خاطره یا داستانی پیش از خواندن اصل مدح مورد استفاده قرار می گیرد، سعی شود آن قدر طولانی نگردد که از اصل مدح بیشتر شود و اصل مدح، هدف و محتوای آن را تحت الشعاع خود قرار دهد.

۱۷. چنانچه شعر، داستان، خاطره یا نظایر آن در مدح خوانی مورد استفاده قرار گرفت، باید از نظر محتوا درست و از نظر مدرک صحیح و معتبر باشند.

۱۸. شایسته است از اشعار عرفانی مربوط به مدح در همه جا استفاده نشود، زیرا مطالب عرفانی، زمینه یا زمینه سازی می خواهد.

۱۹. در آغاز راه و پیش از خواندن مدح، آن را در خانه یا مانند آن تمرین و حفظ کنیم، تا در هنگام خواندن مدح دچار اشتباه یا فراموشی نشویم.

۲۰. اگر شنوندگان برای شنیدن مدح به طور پراکنده نشسته اند، در صورت امکان از آنان بخواهیم جمع تر بنشینند.

۲۱. سعی کنیم تا مدح را بدون مقدمه چینی و زمینه سازی شروع ننماییم. فوری به «گودال قتلگاه» نرویم.

۲۲. برای مقدمه چینی و زمینه سازی می توانیم مدح را با عرض سلام بر معصوم یا شهید مورد نظر یا همان گونه که گفته شد، با خواندن شعر، ذکر داستان و خاطره ای مربوط به مدح مورد نظر آغاز کنیم.

۲۳. گاهی برای آغاز یا پایان مدح سرور شهیدان می توانیم این سلام ها را بخوانیم: «السَّلامُ عَلَیکَ یا ابا عبد الله و علی الارواح الَّتِی حَلَّتْ بِفَنَائِکَ. عَلَیکَ مَنِّی سَلامُ الله اَبدًا ما بَقِیت و بَقِی اللَّیْلِ و النَّهَار و لا جَعَلَ الله اخر العَهد مَنِّی لِزِیارتِکُم. السَّلامُ عَلَی الحسین و عَلَی عَلَی بن الحسین و عَلَی اولاد الحسین و عَلَی اصحاب الحسین [و رحمہ الله و برکاته].»

۲۴. در آغاز یا پایان مدح هر معصومی می توانیم قسمتی از دعای توسل را که مربوط به آن معصوم است بخوانیم؛ مثلاً، برای مدح امام حسین علیه السلام عرض کنیم: [السَّلامُ عَلَیکَ] یا ابا عبد الله یا حسین بن علیّ ایَّها الشَّهِید یا بن رسول الله یا حَجَّه الله عَلَی خَلقِه یا سَیدنا و مولانا اَنا توجَّهنا و استشفَّعنا و توسَّلنا بِکَ الی الله و قدَّماکَ بَین یدی حاجاتنا یا وَجِیهاً عَندَ الله اشفَع لَنا عَندَ الله.»

۲۵. معمولاً مدح دارای سه مرحله است: مقدمه، اوج و فرود. بعد از رسیدن مدح به مرحله اوج و سوزناک خود، آن را زیاد طول ندهیم؛

یعنی، مرحله فرود مدح را کوتاه کنیم. گاهی مدح بدون فرود نیز خوانده می‌شود.

۲۶. مرحله اوج مدح، مرحله ای است که گره مدح گشوده می‌شود و سوزناک ترین قسمت مدح است. بدین جهت مرحله اوج مدح را زود بیان نمی‌کنیم.

۲۷. وقتی مدح به مرحله اوج خود رسید، سوز و گدازی در شنندگان برانگیزانیم و «تحولی درونی» در آن‌ها به وجود آوریم، به گونه ای که حالت توجه به معارف بلند عاشورایی با آن سوز و گداز همراه شود.

۲۸. در اوج مدح با کلماتی مانند «یا حسین» و «یا زهرا» توسل را بیشتر و داغ تر کنیم.

۲۹. اگر مدح را همراه با سخنرانی انجام می‌دهیم، شایسته است ارتباط بین آن دو را در نظر داشته باشیم و به اصطلاح سخنوران مدح خوان، «گریز» بزنیم.

۳۰. شایسته است مدح را با خواندن دعا، فاتحه، صلوات و قیام برای حضرت مهدی (عج) به پایان بریم.

۳۱. پس از پایان یافتن مدح می‌توان این آیه را خواند: «و سيعلم الذين ظلموا ایّ منقلب ینقلبون؛ و ستم کاران به زودی خواهند دانست که به چه مکانی باز می‌گردند.» یا آیه «الا لعنة الله على القوم الظالمين؛ آگاه باشید نفرین خدا بر ستم کاران است.»

۳۲. بعد از خواندن آیاتی که گفته شد، می‌توانیم برای استجابات دعا پنج بار آیه «امن یجیب المضطر اذا دعاه و یکشف السوء» را بخوانیم.

۳۳. می توانیم پس از «اَمَّنْ یَجِیْب» این دعا را بخوانیم: «اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْئَلُکَ و ندعوک باسمک العظیم الاعظم الاعزّ الاجلّ الاکرم بحقّ محمّد و علی و فاطمه و الحسن و الحسین و تسعه المعصومین من ذریّه الحسین» سپس ده بار «یا الله» بگوییم آن گاه دعاهاى دیگر را بخوانیم.

۳۴. اگر هنگام مدح خوانی، مطلب یا شعر بعدی را فراموش کردیم، مطلب یا شعر قبلی را تکرار می کنیم و شرح می دهیم و در ضمن این کار به جستجوی مطلب یا شعر بعدی می پردازیم تا آن را به یاد آوریم.

۳۵. برای مدح خوانی اگر می توانیم در جایی قرار بگیریم که مُشْرِف بر شنودگان باشیم.

۳۶. شایسته است موانع تمرکز حواس را از محل مدح خوانی بر طرف کنیم. گاهی این کار با تذکری از سوی مدح خوان می تواند انجام گیرد.

۳۷. در آغاز مدح می توانیم از شنندگان بخواهیم تا سرها را به زیر بیندازند، دل ها را روانه کربلا کنند و زانوی غم در بغل گیرند.

۳۸. تا می توانیم مقدار مدح را با مدّت زمانی که از ما خواسته اند، هماهنگ کنیم؛ یعنی، مدح را به موقع شروع کنیم و به موقع خاتمه دهیم.

۳۹. در ابتدای مدح صدای خود را خیلی بالا نبریم و بلند نکنیم تا برای ادامه مدح نفس داشته باشیم.

۴۰. گاهی گلو و دهان مدح خوان مبتدی خشک می شود یا نفس آنان کم می آید. این امری طبیعی است که به مرور زمان از بین می رود، ولی نکات مدح خوانی، مانند، نکته قبلی را نیز باید رعایت کرد، تا با چنین مشکلی رو به رو نشد.

۴۱. اگر صدای مدح خوان گرفته یا ناصاف است یا او سرما خورده است، چنانچه می تواند در رفع آن بکوشد و یا آن را پیش از خواندن مدح به شنوندگان بگوید.
۴۲. سعی کنیم برای خواندن مدح، شروع خوب، گیرا و جذابی داشته باشیم.
۴۳. تلاش کنیم خودمان نیز همراه خواندن مدح بسوزیم، اشک بریزیم و گریه کنیم که گفته اند: «آنچه از دل برآید، لاجرم بر دل نشیند».
۴۴. اگر هنگام خواندن مدح، خودمان گریه نمی کنیم (بکاء)، دست کم حالت گریه به خود بگیریم (تباکی).
۴۵. سوز و حال و گریه را در مدح خوانی از خدا و معصومان طلب کنیم.
۴۶. خود را برتر از مدح خوان های دیگر ندانیم و متواضع باشیم. مثلاً، نگوئیم: «من یک ساعت مدح خوانی کردم، ولی فلانی کم آورد».
۴۷. علاقه، تمرین، صدق، اخلاص و تقوا از عوامل مؤثر در مدح خوانی است؛ پس به آن ها توجه بیشتری کنیم.
۴۸. تعداد جمعیت در اخلاص ما برای مدح خوانی تأثیر نگذارد. مثلاً نگوئیم: دیشب در مجلسی مدح خوانی کردم که غلغله بود و جای سوزن انداختن نبود.
۴۹. اگر از مدح خوانی ما انتقاد سودمندی کردند، ناراحت نشویم و آن را بپذیریم.
۵۰. از تحقیر مدح خوان های دیگر خود داری کنیم. مثلاً، نگوئیم: «روی فلانی را کم کردم».

۵۱. اگر برای مدح خوانی به ما هدیه ای ندادند، ناراحت نشویم. زیرا پاداش اصلی و حقیقی این کار نزد خدا است.
۵۲. به خاطر حضرت فاطمه زهرا و امام حسین علیهما السلام برای مدح خوان ها احترام ویژه ای قائل باشیم. پس حداقل می توانیم به احترامشان از جای خود برخیزیم.
۵۳. هنگام مدح خوانی با مدیریت خوب، کنترل مجلس را به عهده بگیریم، زیرا ممکن است در بعضی موارد، کنترل مجلس را از دست بدهیم یا دیگران بخواهند نظم مجلس را به هم بزنند.
۵۴. تجربیات مدح خوانی خود را در اختیار دیگران قرار دهیم و در این مورد نیز سخاوتمند باشیم که خیر و برکت نزد خداست.
۵۵. حتماً بر موضوع و محتوای مدح تسلط کافی داشته باشیم. باید بدانیم در آغاز و مقدمه مدح چه چیزهایی را بخوانیم و در اوج و فرود مدح چه چیزهایی را بگوییم.
۵۶. در آغاز راه و پیش از خواندن مدح، یک بار دیگر مدح را مطالعه و مرور کنیم تا مرتکب اشتباهی نشویم.
۵۷. می توانیم در ابتدای مدح خوانی موضوع مدح را به شنوندگان بگوییم؛ مثلاً، به آنان بگوییم: امشب می خواهم روضه حضرت علی اکبر علیه السلام را برای شما بخوانم.
۵۸. اگر چراغ های مجلس مدح خوانی خاموش می شوند، شاید حزن و اندوه بیشتری بر آن مجلس حاکم گردد. در مواردی به این نکته توجه داشته باشیم.

۵۹. در مدح خوانی از طرح سؤالات و شبهات بدون پاسخ پرهیز نماییم؛ مثلاً، در مدح حضرت فاطمه زهرا علیها السلام این سؤال را مطرح نکنیم که چگونه ممکن است، حضرت فاطمه زهرا علیها السلام بعد از مرگش، دست های خود را از کفن بیرون آورد و امام حسن و امام حسین علیهما السلام را در آغوش بگیرد و بعد پاسخ آن را هم ندهیم.

۶۰. مطالب احتمالی و مشکوک در مدح خوانی، مانند حضور حضرت لیلا در کربلا را به صورت قطعی و یقینی ذکر نکنیم یا از ذکر آن ها خودداری نماییم.

۶۱. بدون ضرورت، مدح را تکرار نکنیم و از دوباره خوانی پرهیزیم.

۶۲. می توانیم از آیات، روایات، شعر، داستان، خاطره، مثال، تشبیه، ضرب المثل، آمار و اخبار صحیح و دقیق، سخنان عالمان و بزرگان و دانشمندان نظیر حضرت امام خمینی رحمه الله علیه و جملات و قطعه های ادبی و زیبایی که متناسب با موضوع و محتوای مدح است، استفاده کنیم.

۶۳. اگر در خواندن مدح دارای سبک خاصی هستیم، آن قدر تمرین و ممارست داشته باشیم که آن سبک را از دست ندهیم.

۶۴. در آغاز راه می توانیم پیش از مدح خوانی چند نفس عمیق بکشیم، تا ترس و دلهره ما از بین برود و آرامش جای آن را بگیرد.

۶۵. به طور طبیعی مدح خوانی کنیم و خود را به تکلف و زحمت نیندازیم.

۶۶. نزد عموم از به کارگیری کلمات و لهجه خاص و محلی خودداری کنیم و از داشتن تکیه کلام پرهیز نماییم.
۶۷. تا می توانیم از ابتکار و خلاقیت و ذوق و سلیقه خود و دیگران در انتخابات مرااثی و کیفیت بیان و شیوه آغاز و پایان آن ها استفاده کنیم.
۶۸. اگر در خواندن مدح اشتباهی کردیم، در همان جلسه و اگر نتوانستیم در جلسه بعد، آن اشتباه را تصحیح نماییم.
۶۹. می توانیم هنگام خواندن مدح، تحمل در برابر مشکلات و صبر در مقابل مصایب را برای شنوندگان زمینه سازی کنیم، زیرا معصوم علیهم السلام فرموده است: «صبر نیمی از ایمان است.»
۷۰. به مدح ای که می خوانیم، خودمان اعتقاد داشته باشیم، تا این اعتقاد در شنوندگان نیز تأثیر معنوی و عاطفی بگذارد.
۷۱. کیفیت بعضی گریه کردن ها زننده است، از انجام چنین گریه هایی خودداری کنیم.
۷۲. از دروغ ها و تحریفاتی که در مدح ها صورت گرفته است، با اطلاع باشیم تا آن ها را نخوانیم.
۷۳. مواظب باشیم برای گریاندن مردم، مدح ها را کم، زیاد و تحریف نکنیم تا سوزناک شوند و مردم گریه کنند.
۷۴. اگر نگاه جمعیت یا افراد خاصی مانع مدح خوانی ما می شود، می توانیم گاهی چشمان خود را روی هم بگذاریم.
۷۵. توجه داشته باشیم که مدح خوانی با زبان محاوره ای دلنشین تر از مدح خوانی با زبان مکاتبه ای است.

۷۶. مدح خوان با تجربه ای می گفت: «مراثی و اشعار مربوط به آن را پیش از خواب حفظ کنید تا در ذهن شما کاملاً نقش ببندد.»
۷۷. از هر حالت یا حرکتی که متناسب با مدح خوانی و شخصیت مدح خوان نیست، خودداری کنیم.
۷۸. برای مدح خوانی و جاری ساختن اشک ها، سعی کنیم احساسات و عواطف شنوندگان را برانگیزانیم.
۷۹. برای برانگیختن شور و احساس شنوندگان باید خودمان در هنگام مدح خوانی شور و سوز و احساس داشته باشیم.
۸۰. بین محتوای مدح و شرایط و احساسات شنوندگان ارتباط برقرار کنیم، تا غم و اندوه بیشتری را احساس نمایند و بیشتر اشک بریزند.
۸۱. هنگام مدح خوانی به همه جمعیت نگاه کنیم تا توجه همگان را جلب نماییم. برای جلب توجه و تأثیر بیشتر می توانیم در حدّ ضرورت و متناسب و هماهنگ با محتوای مدح از حرکات سر و صورت و دست استفاده کنیم.
۸۲. برای مدح خوانی ترس به خود راه ندهیم، و از جمعیت زیاد شنوندگان و شخصیت آنان هراسان نشویم.
۸۳. در آغاز مدح خوانی ترس و لرز، دلهره و ضربان شدید قلب امری طبیعی است، از این رو یأس به خود راه ندهیم و مدح خوانی را در «جاهای مختلف» و در حضور «جمعیت های گوناگون» تمرین و دنبال کنیم تا ترس و دلهره ما از بین برود.

۸۴. آثار و فواید معنوی مدح خوانی را به خاطر بیاوریم تا علاقه ما به خواندن مدح بیشتر شود. مدح نعمتی بزرگ است که متأسفانه برخی از آن غافلند.

۸۵. اگر مدح را همراه با سخنرانی می خوانیم، مواظب باشیم که مدح ما ناقض سخنرانی مان نباشد؛ مثلاً، اگر در سخنرانی می گوئیم: توبه در آخر عمر پذیرفته نمی شود، در این صورت نباید مدح حضرت حُرّ را بخوانیم. زیرا حضرت حُرّ در آخر عمرش توبه کرد و امام حسین علیه السلام توبه او را پذیرفت.

۸۶. هدف نهایی از مدح خوانی «گریاندن» نیست. اگر چه مدح همراه با گریه بهتر است.

۸۷. مدح خوان باید آن چنان ورزیده باشد که اگر به او گفتند: سه دقیقه مدح خوانی کند، بتواند. چنانچه به وی گفتند: سی دقیقه مدح خوانی کند، باز هم بتواند.

۸۸. اگر در آغاز راه هستیم به خود «تلقین» کنیم که می توانیم مدح خوانی نماییم، زیرا تلقین یکی از راه های تعلیم و تعلّم است.

۸۹. در همه جا نباید مدح خواند، بلکه باید یا شرایط مدح خوانی موجود باشد یا شرایط آن را به وجود آورد و سپس مدح خواند.

۹۰. مدح ها را مطابق فهم و موقعیت فردی، سنی، زمانی و مکانی شنوندگان انتخاب کنیم و بخوانیم؛ مثلاً، برای نوجوانان مدح حضرت قاسم و برای کودکان مدح حضرت رقیه & و برای بانوان مدح حضرت زینب علیها السلام را بخوانیم.

۹۱. می توانیم از مدح ها نکات اخلاقی، تربیتی، سیاسی، تاریخی و نظامی را برداشت کنیم و آن ها را برای شنوندگان بازگو نماییم.
۹۲. معمولاً از تعبیری که مخصوص همان زمان ها بوده است، استفاده کنیم، مثلاً به جای خیمه کلمه چادر یا سنگر و به جای عمود، کلمه گرز را به کار نبریم.
۹۳. مجالس دعا، ختم و مانند آن زمینه خوبی برای یادگیری و شروع مدح خوانی است.
۹۴. فقط برای دیگران مدح نخوانیم؛ بلکه در بعضی اوقات و در تنهایی برای خود یا خانواده مان نیز مدح بخوانیم.
۹۵. جلسه مدح می تواند برای مخاطبان، جلسه توبه و بازگشت به سوی خدا باشد، به آن توجه کنیم و از آن استفاده نماییم.
۹۶. مدح خوان نباید بر مسموعاتی (شنیده ها) که دروغ و غیر صحیح یا غیر قابل قبول است، تکیه کند.
۹۷. در مجالس مدح خوان های خبره و مشهور شرکت نماییم تا از روش و کیفیت مدح خوانی آنان نیز بهره مند شویم.
۹۸. مرسوم است که در هر یک از روزها یا شب های دهه محرم، مدح یکی از شهدای کربلا را می خوانند. از مدح خوانان با تجربه این را سؤال کنیم.
۹۹. اگر مثلاً در دو جا مدح خوانی می کنیم، بهتر است برای هر کدام مدح جداگانه یا دو قسمت مختلف از یک مدح را بخوانیم. زیرا ممکن است برخی از شنوندگان هر دو جا یکی باشند.

۱۰۰. مدح‌ها را طوری بازگو نکنیم که خواری و ذلت‌خاندان عصمت و طهارت از آن برداشت شود.

۱۰۱. در مدح می‌توان به جای آمار و اعدادی که از نظر صحت مورد تردید یا انکار است، به کلماتی از قبیل: جمعیت بسیار، عده‌ای زیاد و تعدادی فراوان اکتفا نمود؛ مثلاً، به جای این که بگوییم: امام حسین چندین هزار نفر از دشمنان را کشت، بهتر است بگوییم: امام حسین علیه السلام تعداد فراوانی از دشمنان را کشت.

۱۰۲. شایسته است از ذکر مراثی یا آماری که موجب انکار یا عکس‌العمل منفی شنوندگان می‌شود، خودداری کنیم. به ویژه در مقابل شنوندگانی که کمتر از اعتقاد راسخ و ایمان بالا برخوردار هستند. مثلاً در چنین مجالسی شاید لازم نباشد که بگوییم: نوجوان کربلا حضرت قاسم علیه السلام سی و پنج نفر از دشمنان را کشت.

۱۰۳. می‌توانیم برخی از قسمت‌های مدح یا اشعار و رجزها را با همان زبان عربی بخوانیم و سپس آن‌ها را ترجمه کنیم، مگر در مواردی که ترجمه آن‌ها لازم نباشد.

۱۰۴. اگر از کلمات و جملات عربی در مدح خوانی استفاده می‌کنیم، آن‌ها را به طور صحیح تلفظ کنیم. به ویژه در مجالسی که آشنایان به زبان عربی مانند علما و طلاب حضور دارند.

۱۰۵. اگر به زبان عربی آشنایی داریم، مراثی حضرت فاطمه زهرا علیها السلام در جلد (۴۳) بحار الانوار و مراثی امام حسین و اصحابش علیهم السلام در جلد‌های (۴۴) و (۴۵) بحار الانوار گردآوری شده‌اند.

۱۰۶. اگر بعد از غذا یا با حالت کسالت، بیماری، خستگی، عصبانیت، ناراحتی، خواب آلودگی و مانند آن مدح خوانی نکنیم، بهتر است. از این رو آرامش، سلامت و استراحت کافی پیش از مدح خوانی را فراموش ننماییم.

۱۰۷. می توان برای یادگیری مدح ها و اشعار زیبا، دفتری تهیه کرد و آن ها را در آن نوشت تا در هنگام مدح خوانی به تناسب موضوع از مدح ها و اشعار آن استفاده نمود.

۱۰۸. کسب تجربه از خود و دیگران از رموز موفقیت در این امر است.
۱۰۹. دقت کنیم محتوای مدح را اشتباه نگوییم. مثلاً توجه داشته باشیم که حضرت عباس علیه السلام مشک آب را اوّل به دست راستش گرفت یا به دست چپش یا مثلاً امام حسین علیه السلام زبانش را در دهان حضرت علی اکبر علیه السلام گذاشت یا به عکس؟

۱۱۰. از این شاخه به آن شاخه نپریم. بلکه همان موضوع و محتوای مدح را برای شنوندگان بازگو کنیم.

۱۱۱. سعی کنیم مدح را برای شنوندگان «مجسم» نماییم.

۱۱۲. مواظب باشیم به جای تقویت روحیه، تضعیف روحیه نکنیم.

۱۱۳. اگر مدح خوان های دیگری حضور دارند، وقت آنان را نیز در نظر داشته باشیم.

۱۱۴. خواندن مدح را بیش از حد، طولانی نکنیم تا موجب خستگی شنوندگان نشود و بر آنان اثر منفی نگذارد. به ویژه در مجالسی که علاقه و زمینه کمتری نسبت به مدح در آن ها وجود دارد.

۱۱۵. در غیر موارد ضروری، مدح ها را متناسب با زمان خود بخوانیم مثلاً، مدح ورود امام حسین علیه السلام به کربلا را در همان اوایل محرم و مدح جابر بن عبدالله انصاری به کربلا را در روز اربعین بخوانیم.

۱۱۶. سعی کنیم حتماً در ایام خاص و ویژه، مانند ماه های محرم، صفر، ایام فاطمیه، شب های قدر، وفات و شهادت مدح بخوانیم. و شایسته است در این ایام از خنده و مزاح پرهیز کنیم.

۱۱۷. از کتاب های مَقْتَل و مدح هایی که دارای مدرک، سند و مأخذ صحیح و معتبر هستند، استفاده کنیم و از هر مدح خوانی، مدح ها را نقل ننماییم. کتاب های منتهی الآمال، نفس المهموم، بیت الاحزان محدث قمی، لُهو ف سید بن طاووس، جلاء العیون مجلسی و ارشاد شیخ مفید در زمینه مدح خوانی کتاب های خوب، مفید و معتبری هستند.

۱۱۸. اگر مأخذ و مدرک مدح را به شنوندگان بگوییم بهتر است. بخصوص در مجالسی که طلاب، علما و بزرگان حضور دارند.

۱۱۹. آرام و شمرده شمرده مدح بخوانیم و با فریاد و شتاب مدح خوانی نکنیم.

۱۲۰. هنگام خواندن مدح فاصله مناسب دهان خود با میکروفون را رعایت کنیم تا صدا خوب منتقل شود و بلندگو سوت نکشد. توجه داشته باشیم که صدای بلندگو بیش از اندازه، کم یا زیاد نباشد.

۱۲۱. اگر مدح را با صورت زیبا بخوانیم، دلنشین تر است. اگر صوت زیبا نداریم، مدح را به صورت عادی و معمولی و بدون صوت بخوانیم.

۱۲۲. مدح خوانی را به خاطر نداشتن صوت زیبا ترک و رها نکنیم.
۱۲۳. در جاهایی که مدح، سوزناک است، بهتر است هماهنگ با آن، صدایمان را سوزناک و چهره مان را اندوهناک نماییم.
۱۲۴. شایسته است صوت ما هنگام خواندن مدح یکنواخت نباشد. صوت خود را به تناسب محتوای مدح و به گونه ای که زننده نباشد، تغییر دهیم.
۱۲۵. اگر در شیوه مدح خوانی از کسی تقلید می کنیم، آن را به مرور زمان ترک نماییم تا خودمان صاحب سبک شویم. البته در آغاز راه، تقلید از مدح خوان ها دیگر اشکالی ندارد.
۱۲۶. اگر مدح خوان های دیگری نیز در مجلس حضور دارند، از روی احترام، از آنان کسب اجازه کنیم و به آن ها تعارف نماییم.
۱۲۷. کتاب ها، اشعار مدح و نوحه خوانی را مطالعه کنیم و به نوارهای مدح و نوحه خوانی گوش دهیم.
۱۲۸. از بانی، مؤسس و دست اندرکاران مجلس روضه خوانی تشکر نماییم، اما به صورت مبالغه آمیز و خارج از حد و فراتر از واقعیت نباشد.